

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Magdalenou Ježkovou ve věci

žalobkyně: O. L. D. T.
zastoupená advokátkou Mgr. Nikolou Runštukovou
sídlem Bohuslava Martinů 1038/20, 500 02 Hradec Králové

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra ČR
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2024, č. j. OAM-1494/ZA-ZA15-P09-2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Advokátce Mgr. Nikole Runštukové, sídlem Bohuslava Martinů 1038/20, 500 02 Hradec Králové, se přiznává odměna za zastupování ve výši 8 228 Kč, která bude vyplacena z prostředků Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně podala žalobu proti v záhlaví specifikovanému rozhodnutí, kterým žalovaný rozhodl tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), se žalobkyni neuděluje.
2. Žalovaný neshledal, že by v případě žalobkyně byly naplněny důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Z tvrzení žalobkyně nevyplývalo, že by vyvíjela v zemi původu činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod a byla za tuto skutečnost pronásledována [§ 12 písm. a) zákona o azylu]. Žalobkyně nemohla ani pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů. Takové problémy žalobkyně popřela, přičemž o mezinárodní ochranu požádala kvůli nespokojenosti s aktuální situací [§ 12 písm. b) zákona o azylu]. Žalovaný se dále zabýval tím, zda jsou v případě žalobkyně dány důvody zvláštního zřetele hodné, pro které by bylo na místě udělení humanitárního azylu, přičemž dospěl k závěru, že tyto skutečnosti dány nejsou (§ 14 zákona o azylu). Žalobkyně podle žalovaného nesplňuje také podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalobkyni nehrozí trest smrti nebo poprava, hrozba mučení či nelidského a ponižujícího zacházení, o těchto skutečnostech ani žalobkyně nic netvrdila. Protože na území Kuby neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, nemůže být žalobkyně podle žalovaného ani v tomto důsledku ohrožena na životě či lidské důstojnosti po návratu do země původu (§ 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu).

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

3. Žalobkyně navrhla zrušení napadeného rozhodnutí. Je přesvědčena, že důvody, které uvedla, jsou dostatečné pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný tyto důvody nesprávně posoudil. Žalobkyně neuvedla při prvním pohovoru celou pravdu, neboť měla strach, který je u ní zakořeněn z důvodu dlouholeté komunistické diktatury na Kubě. Její matka ji prodala za snoubence, který byl komunista, jako jeho celá rodina. Celý život byla jejich rodina zapojena do vládních organizací a ve vlastním domě měli Výbor na obranu revoluce. Tato skutečnost omezovala žalobkyni v jejím životě. Nemohla podnikat ani prodávat to, co sama vyrobila. Nemohla kupovat nic od soukromníků, neboť to bylo považováno za čin proti revoluci. Žalobkyně už proto nechce nadále žít pod komunistickým režimem a chce být svobodná. Na Kubě je člověk neustále kontrolovaný, zda splňuje, co je tamním režimem nastavené. Je také silně omezena svoboda projevu, neboť vláda kontroluje skoro všechna média, omezuje přístup k informacím a cenzuruje kritiky či nezávislé novináře.
4. Podle žalobkyně se jedná přinejmenším o důvody hodné zvláštního zřetele, jelikož by žalobkyně v případě návratu do země původu spadla do politického systému založeného na nehumánních praktikách, nedodržujícího základní lidská práva a omezujícího svobodu občanů perzekucemi.
5. Současně poukázala na skutečnost, že se na Kubě dříve živila výrobou cukrovinek, ale vzhledem k současně ekonomické krizi bude velmi obtížné si opět sehnat obživu. Hospodářská krize na Kubě má vážný dopad na to, jakých hospodářských a sociálních práv lidé požívají. Trpí výpadky proudu a akutním nedostatkem jídla, léků a dalších základních věcí. K tomu odkázala na zprávu organizace *Human Rights Watch*.
6. V podání, které žalobkyně přiložila k žalobě, dále doplnila, že její syn opustil Kubu v roce

2015. Pracoval v disidentské organizaci Východní demokratická aliance a jejím prostřednictvím vyjadřoval nesouhlas s kubánským režimem. S činností skončil z důvodu obav, aby neovlivnil profesní budoucnost své sestry. Dcera žalobkyně nyní žije v Kanadě na základě studijního víza vydaného Kubou. Odchod dvou dětí považuje za téměř neúnosný. Popsala rovněž situaci týkající se bydlení. Od odjezdu syna se ocitla v obtížné situaci, neboť musela platit nájem a další nezbytné potřeby. Situace se změnila poté, co syn začal pracovat v České republice a posílal žalobkyni měsíčně peníze. Potraviny jsou regulované potravinovými lístky a jsou distribuovány prostřednictvím poštovní adresy. Protože žalobkyně žila v nájemním bydlení, kde neměla pobyt legalizovaný ze strany pronajímatele, musela si kupovat potraviny pouze přímým nákupem v obchodech.
7. Většinu svého produktivního života strávila v manželském domě, ze kterého odešla, neboť to představovalo jediné řešení dlouhodobého násilí ze strany manžela. Také po odstěhování do Havany v ní přetrvával strach z toho, že by vyjadřovala nesouhlas. Syn byl již absolventem a měl několik státních zaměstnání. Dcera ještě studovala, a proto měla silný důvod, proč veřejně neprotestovat, neboť by tak ovlivnila její studium. Tento motiv trvá dodnes, protože dcera má stále studijní vízum vydané Kubou. Rozhodla se nehlasovat ve volbách, sdílet na sociálních sítích zprávy o citlivých společenských a politických otázkách a tiše podporovat disidentské aktivity svého syna. Po příjezdu do České republiky přeposlala digitální publikaci vydanou institucí Paměť národa, která obsahuje rozhovory se známými kubánskými disidenty. Po odchodu ze země původu několika přátelům vyprávěla o podání žádosti o mezinárodní ochranu. Obává se tedy, že v případě návratu se tato informace obrátí proti ní a může dojít k represím ze strany vlády.
8. Nesouhlasí se závěry žalovaného, že její ekonomická situace nebyla natolik nešťastná. Z nynějších argumentů je zřejmé, že bez pomoci svých dětí by ekonomickou situaci nebyla schopna přežít. Nemá také vysoké ekonomické vzdělání, jak se tvrdí v napadeném rozhodnutí, ale pouze střední ekonomickou školu. Z výše uvedených důvodů pak nesouhlasí s tím, že by si mohla dovolit pohodlně žít v pronajatém bytě.
9. Žádostí nechce zneužívat institut mezinárodní ochrany. Reagovala pouze na potřebu osamostatnit se a osvobodit se od represí, které jí na Kubě bránily v osobním rozvoji. Má za to, že by již neměla využívat výdělků svých dětí k tomu, aby přežila. Hledala možnost být samostatná, produktivní a přispívat k české ekonomice. Nechtěla čekat až do neproduktivního věku, aby byla ještě větší zátěží pro své děti. Stále může poskytovat příjmy a vyplnit volná pracovní místa v České republice.

III. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obecný nesouhlas žalobkyně s aktuální politickou situací na Kubě a také její snaha o legalizaci dalšího pobytu v České republice, neboť by ráda zůstala se svým synem, který zde má povolení k trvalému pobytu.
11. Žalobkyně při poskytnutí údajů ke své žádosti o udělení mezinárodní ochrany jednoznačně uvedla, že nemá žádné politické přesvědčení a že nikdy nebyla žádným způsobem zapojena do politiky. Na Kubě neměla rovněž dle jejích slov v této souvislosti nikdy žádné problémy, a to ani s tamními státními orgány či bezpečnostními složkami. Popřela jakékoliv problémy, které by kdy ve vlasti měla, a výslovně řekla, že ani nemá strach se tam vrátit a pokud se tam vrátí, tak se jí tam nic nestane. Od roku 2019 do současnosti

opakovaně cestovala do České republiky a následně se vracela zpět do vlasti, a to s pomocí oficiálního kubánského cestovního dokladu, přes oficiální hraniční přechod na mezinárodním letišti a bez jakýchkoliv problémů.

12. Nikdy nebyla členkou žádné politické strany a ani nebyla nikdy nijak politicky aktivní. Proto nemohla být ve své vlasti azylově relevantním způsobem pronásledována. Žalobkyně sice tvrdila, že nesouhlasí s politickým režimem na Kubě, a to byl jeden z důvodů, proč zemi své státní příslušnosti opustila, avšak v průběhu správního řízení výslovně uvedla, že své protirežimní názory a nesouhlas nikdy nešířila ani neprojevovala veřejně a za své údajné odlišné politické smyšlení nikdy nebyla ze strany kubánských státních orgánů či bezpečnostních složek jakkoliv postižena. Za důvod své žádosti o mezinárodní ochranu výslovně označila snahu legalizovat si pobyt, neboť by zde chtěla i nadále pracovat a zajistit si lepší budoucnost.
13. K nespokojenosti s aktuální ekonomickou situací na Kubě žalovaný konstatoval, že horší ekonomická situace dopadá na všechny obyvatele Kuby stejně, a tudíž nemůže být důvodem pro udělení azylu. Žalobkyně navíc neuvedla, že by ve své vlasti trpěla co do zajištění si svých základních potřeb. Živila se jako ekonomka, poté jako sociální pracovníce a následně až do odjezdu ze země vyráběla a prodávala cukrovinky. Dokázala se tedy o sebe bez větších problémů postarat. Před opuštěním vlasti si navíc mohla dovolit žít sama v pronajatém domě a také mohla opakovaně létat za účelem turistiky a za svým synem do Evropy. Jediným důvodem žádosti žalobkyně je legalizace pobytu na území České republiky. Žalobkyni přitom nebrání žádné objektivní překážky ve vyřízení své pobytové situace v České republice, a to při splnění všech podmínek podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.
14. Dále se žalovaný vyjádřil k námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Povinnost zjistit skutečný stav věci podle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Jako podklad k rozhodnutí využil žalovaný kromě samotné žádosti a protokolu o pohovoru též širokou škálu informací o zemi původu, o politické a bezpečnostní situaci v zemi a stavu dodržování lidských práv na Kubě. Veškeré tyto informace jsou součástí spisového materiálu a v souladu s § 36 odst. 3 správního řádu byla žalobkyni dána možnost se s uvedenými informacemi seznámit, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí, případně uvést jakékoliv nové skutečnosti či informace, které by žalovaný měl vzít v potaz při posouzení její žádosti o mezinárodní ochranu. Poté, co se s jejich obsahem žalobkyně seznámila, prohlásila, že se k nim vyjadřovat nechce. Na otázku, zda chce navrhnout doplnění podkladů pro rozhodnutí, odpověděla, že chce doložit své písemné vyjádření ve španělštině.
15. Dne 7. 11. 2023 žalobkyně doložila ručně psané vyjádření ve španělském jazyce, které žalovaný nechal úředně přeložit do českého jazyka a je součástí správního spisu. Žalovaný v odůvodnění shrnul žalobkyní doložené materiály s logickým zdůvodněním svého stanoviska k jejich využitelnosti jako podkladů pro vydání rozhodnutí. Nynější námitky vůči podkladům i samotnému rozhodnutí jsou svou podstatou značně obecné a nejsou způsobilé zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí. Argumentace směřuje vůči podkladům, k jejichž obsahu, formě ani původu žalobkyně nevznesla jakoukoli námitku. Písemné podání vzal žalovaný v potaz jakožto doplňující informační zdroj popisující a detailněji přibližující okolnosti pobytu žalobkyně ve vlasti, nicméně uvedená písemnost neobsahuje naprosto žádné relevantní skutečnosti, které by měly být

předmětem posouzení důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Písemné vyjádření, stejně jako předchozí výpovědi žalobkyně, naopak jasně prokazují, že ve vlasti nikdy neměla žádné problémy s tamními orgány a že se nikdy nijak veřejně nevyjadřovala a neangažovala.

16. Žalovaný uvedl, že nepochybně, že politický režim na Kubě je značně uzavřený a že stále pokračuje omezování práva na svobodu projevu, shromažďování a pohybu. Nicméně tyto skutečnosti nedokládají, že by měla být žalobkyně v případě návratu vystavena nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Žalobkyně v průběhu řízení nepředestřela skutečnosti, které by informace shromážděné žalovaným vyvracely, ani neodkázala na informaci, která by hovořila o opaku. V případě doplňkové ochrany se uplatňuje tzv. test reálného nebezpečí. Reálným nebezpečím je nutno rozumět to, že ve významném procentu případů obdobných situací žadatele dojde k nežádoucímu následku, takže žadatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. Podle žalovaného však ze shromážděných informací neplyne, že by ve významném procentu případů docházelo k perzekuci kubánských občanů, kteří dlouhodobě pobývali v zahraničí.
17. Posuzoval tedy, zda žalobkyni hrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, přičemž k takovému závěru nedošel. Žalobkyně neměla nikdy v zemi původu faktické problémy se státními orgány země ve smyslu § 14a zákona o azylu. Zemi původu neopouštěla či ze země neprchala za žádných závažných okolností, odešla ze země původu zcela plánovaně a legální cestou na základě českého víza. Podle žalovaného žalobkyně pouze domýšlí krajní scénáře v případě jejího návratu do země původu a snaží se podsunout své domněnky jako skutečnost, aniž by měly jakoukoli reálnou spojitost s jejím azylovým příběhem.

IV. Jednání

18. Při jednání konaném dne 12. 6. 2024 zástupkyně žalobkyně uvedla, že sama žalobkyně připouští, že některé informace neuvedla při podání žádosti o mezinárodní ochranu a že je postupně doplňovala. Je třeba zohlednit, že v žalobkyni je zakořeněný strach a nedůvěra v systém s ohledem na zemi původu, z níž pochází. Navrhla proto účastnický výslech žalobkyně. Pověřená pracovnice žalovaného odkázala na vyjádření k žalobě. Zdůraznila, že žalobkyně nepředestřela ani při jednání takové důvody, které by bylo možné považovat za azylově relevantní. Nesdělila tedy žádnou skutečnost, kterou nemohla sdělit ve správním řízení. Pokud by nově uvedené skutečnosti měly být hodnoceny, je třeba, aby žalobkyně podala opakovanou žádost, a na jejím základě by žalovaný teprve hodnotil, zda tyto skutečnosti a důvody žalobkyně mohla či nemohla uvést již v rámci nyní posuzované žádosti.
19. Žalobkyně v rámci účastnického výslechu sdělila, že od svého mládí byla obětí různých druhů násilí. Vše, co prožila, jí nadále znemožňuje žít v komunistickém režimu. V rodině, ve které žila, neměla jakoukoliv možnost se rozvíjet a projevat se. Je pravda, že se do České republiky dostala díky svému synovi. Několik let na Kubě žila sama, neboť dcera studuje v Kanadě. Dcera je dosud závislá na Kubě, neboť jí bylo uděleno studijní vízum. Na Kubě prožila hrozné věci a ráda by nyní zůstala se svým synem. Život v diktatuře na Kubě je obtížný, neboť žalobkyni někdo neustále kontroloval – jak žila nebo co nakupovala. V březnu roku 2018 jela z města na vesnici pro potraviny. Při návratu se svými věcmi ji zastavilo pět policistů, kteří ji uráželi a šikanovali. Až díky internetu nyní

viděla věci, které se dějí na Kubě, neboť tam to není možné. Sdílela mnoho věcí se svými přáteli, například publikaci o politických vězních. Nikdy nebyla vězněna, ale měla mnoho problémů s policií v běžném životě, neboť neplnila pravidla stanovená státem.

V. Posouzení věci krajským soudem

20. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“). Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí žalovaného. Žalobu shledal nedůvodnou.
21. Žalobkyně je státní příslušnicí Kubánské republiky. Při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že je bez náboženského vyznání a nemá žádné politické přesvědčení. Má dvě děti. Posledním místem bydliště v zemi původu byla Havana, kde žila sama v nájemním domě. Z Kuby vycestovala na základě českého schengenského víza, a to za účelem návštěvy syna. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že se chce cítit volná, chce pracovat, vydat ze sebe vše, čeho je schopná a žít v klidu a míru.
22. Při pohovoru k žádosti dne 2. 11. 2023 žalobkyně dále doplnila následující skutečnosti. Uvedla, že má bakalářský titul z ekonomie. Pracovala jako ekonomka, sociální pracovnice a poté pracovala, kde se dalo. Před odjezdem se živila prodejem cukrovinek, které vyráběla doma. S opakovaným vycestováním z vlasti či s vyřízením cestovních dokladů žádné potíže neměla. Na Kubě žádné jiné problémy také neměla. O mezinárodní ochranu žádala, protože na Kubě není možné žít kvůli politické situaci, a to i přesto, že člověk není zapojen do politiky. Neměla problémy ve vlasti kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině nebo politickému přesvědčení. Neměla ani potíže se státními orgány. V České republice chce pracovat a chce být užitečná.
23. Ve správním řízení žalobkyně předložila také písemné vyjádření ve španělském jazyce. V tomto podání dodala nad rámec výše uvedených skutečností uvedla, že cítila strach po celá léta, kdy žila v komunistické diktatuře. Žila v rodině, která byla komunistická, celý život byli zapojeni do vládních organizací a ve vlastním domě měli dokonce Výbor na obranu revoluce (CDR). Tato situace ji omezovala v tom, že nemohla podnikat či kupovat věci od soukromníků. Její děti byly vždy dobrými studenty. Strach z toho, že by mohly mít problémy v kariéře, znemožňoval, aby se projevovala vůči vládě. Dcera nadále udržuje spojení s Kubou, neboť žije na základě kubánského studijního víza v Kanadě. Žalobkyně mnoho let neodevzdávala hlas vládě, nebo jej odevzdala jako neplatný, což byl jeden z mála způsobů, jak mohla vyjádřit svůj nesouhlas. K majetkové situaci uvedla, že bydlela mimo své místo narození v nájmu. Neměla tak právo na adresu pobytu, a proto jí nebylo přiznáno ani právo na normované výživné, které na Kubě existuje.
24. Mezinárodní ochranu lze poskytnout zejména ve formě azylu (§ 12 a násl. zákona o azylu) nebo doplňkové ochrany (§ 14a a násl. zákona o azylu). Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec:
 - a) *je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo*
 - b) *má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

25. Ve shodě se žalovaným soud konstatuje, že žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti, z nichž by bylo možné dovozovat, že v zemi původu vyvíjela politickou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu.
26. Tvrzení žalobkyně současně neumožňují učinit závěr, že by v jejím případě měl být dán odůvodněný strach z pronásledování z důvodů vymezených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Výpověď žalobkyně neobsahuje žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že žalobkyni hrozí pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Ačkoliv žalobkyně tvrdila, že žila v komunistické rodině, která byla zapojena také do vládních organizací, nemůže být tato skutečnost sama o sobě důvodem, pro který by žalobkyni mělo hrozit pronásledování. Totéž platí pro tvrzení o tom, že syn žalobkyně je (byl) disidentem a nyní žije v České republice. Žalobkyně neuvedla nic, z čeho by bylo možné dovozovat, že by proti ní právě z tohoto důvodu směřovalo jednání například bezpečnostních složek či jiných státních orgánů. Žalobkyně byla nadále zaměstnána, žila v nájemním bytě, její dceři bylo umožněno studium na zahraniční univerzitě na základě studijního víza a sama žalobkyně opakovaně bez jakýchkoli překážek cestovala do zahraničí (do České republiky za svým synem). Výpověď žalobkyně naopak nasvědčuje tomu, že na svých právech nijak zkrácena doposud nebyla, a žádné nebezpečí z některého z důvodů pronásledování vymezených zákonem o azylu jí proto nehrozí ani v případě návratu do země původu.
27. Relevantním důvodem nemůže být ani obecné tvrzení, že v Kubánské republice je člověk neustále kontrolovaný, zda splňuje to, co vyžaduje tamní režim, a že je omezena svoboda projevu. K této problematice soud odkazuje na dlouhodobě zastávaný postoj k politické situaci panující v Kubánské republice v judikatuře Nejvyššího správního soudu. Ten opakovaně judikuje, že ačkoliv je Kuba považována za nedemokratický stát, tato skutečnost sama o sobě neopodstatňuje automatické získání mezinárodní ochrany (rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004-79, usnesení ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 359/2019-50, usnesení ze dne 28. 6. 2023, č. j. 10 Azs 68/2023-43). Aby bylo možné uvažovat v případě žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu, musely by přistoupit další skutečnosti, které by svědčily o tom, že je dána přiměřená pravděpodobnost budoucího pronásledování po návratu žalobkyně do země původu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82). Žádné takové skutečnosti ovšem z výpovědí žalobkyně neplynou. Právě naopak lze podotknout, že žalobkyně opakovaně vyloučila, že by v zemi původu měla problémy jakékoliv povahy s kubánskými státními orgány.
28. Při jednání v řízení před soudem žalobkyně sice uvedla, že se setkala s šikanou, neboť ji při návratu z nákupu zastavilo pět policistů, kteří ji uráželi a šikanovali, jedná se ovšem o nové tvrzení, které žalobkyně ve správním řízení nesdělila. Soud je toho názoru, že se nejedná o takové skutečnosti, které by nastaly až po vydání napadeného rozhodnutí, nebo které by měly oporu ve změně situace v zemi původu, a proto je žalobkyně mohla (a měla) uplatnit již dříve ve správním řízení. Tvrzení o strachu z komunistické diktatury pak soud nevyhodnotil jako dostatečný důvod, který by mohl ospravedlnit neuvedení těchto tvrzení již v řízení před správním orgánem. Soud současně neshledal ani jinou příčinu, která by způsobila pozdní předložení nového tvrzení ze strany žalobkyně (nález Ústavního soudu 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16). Na okraj soud podotýká, že i pokud by tyto pozdně uplatněné skutečnosti k přezkumu připustil, jedná se o natolik obecné tvrzení, které by samo o sobě nemohlo vést k naplnění důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona

o azylu.

29. Podle § 14 zákona o azylu platí, že jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.
30. Soudní přezkum rozhodnutí správního orgánu v části o udělení či neudělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu je limitován. Z ustálené judikatury plyne, že na udělení této formy mezinárodní ochrany není právní nárok (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015–28, ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003–38, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003–48, či ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004–55). Žalovaný je nadán určitou volností (nikoli však libovůlí), zda žádosti o humanitární azyl vyhoví, či nikoli. Tato „volnost“ je dána povahou pojmu *případ hodný zvláštního zřetele*, který je neurčitým právním pojmem, a poskytuje prostor pro správní uvážení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004–52).
31. Soudní přezkum napadeného rozhodnutí se tak omezuje na posouzení, zda je rozhodnutí správního orgánu logické, nediskriminační či není v rozporu se zákazem libovůle (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004–55). Žalovaný se možností udělení této formy mezinárodní ochrany zabýval především na str. 6 napadeného rozhodnutí. Z této části vyplývají konkrétní důvody, pro které se žalovaný rozhodl humanitární azyl neudělit. Poukázal na to, že žalobkyně je dospělá a plně svéprávná osoba. Je plně praceschopná, což sama potvrdila tím, že v zemi původu pracovala jako ekonomka, sociální pracovnice a následně vyráběla a prodávala cukrovinky. Dále žalovaný shrnul, že žalobkyně je zdravá a nemá žádné zvláštní zdravotní potřeby. Samotnou skutečnost, že na území České republiky pobývá syn žalobkyně, poté neshledal důvodem hodným zvláštního zřetele. S tímto závěrem se poté ztotožňuje i soud. Žalobkyně je zjevně schopna zajistit prostředky na své životní potřeby a z jejích tvrzení je zřejmé, že dostatečné podpory se jí dostává rovněž od jejích již zletilých dětí. Hodnocení žalovaného soud považuje za dostatečné, a to i s ohledem na skutečnost, že žalobkyně žádné konkrétní důvody hodné zvláštního zřetele v průběhu správního řízení netvrdila (vyjma obecných tvrzení o dosavadním způsobu života v zemi původu). Odůvodnění napadeného rozhodnutí v části zabývající se důvody pro udělení humanitárního azylu je proto přezkoumatelné, logické a není v rozporu se zákazem libovůle.
32. Soud dále nepopírá, že v zemi původu žalobkyně panují špatné ekonomické poměry a že Kubánská republika čelí ekonomické krizi. Judikatura však „pouhou“ neutěšenou socioekonomickou situaci v zemi původu žadatele nepovažuje za dostatečnou pro udělení humanitárního azylu. Obtíže žadatele o azyl týkající se obživy či možností seberealizace nelze podle této judikatury bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, než jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu (rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003–54). Ačkoliv je možné v ojedinělých případech posoudit, zda ekonomické důvody nemohou vést k udělení humanitárního azylu, musí vždy jít o extrémní případ, který má svůj původ v okolnostech relevantních z pohledu „standardních“ azylových důvodů (rozsudek ze dne 17. 2. 2006, č. j. 4 Azs 125/2005–47). V případě žalobkyně ovšem soud neshledal žádné výjimečné důvody, které by ve spojení s jinak neutěšenou socioekonomickou situací mohly odůvodnit udělení humanitárního azylu.

33. Podle Evropského soudu pro lidská práva („ESLP“) katastrofální ekonomické a humanitární podmínky v zemi původu samy o sobě zásadně nemohou způsobit ani nelidské či ponižující zacházení podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Nezakládají proto ani nárok na doplňkovou ochranu (rozsudek ve věci *Sufi a Elmi v. Spojené království* ze dne 28. 6. 2011). V uvedené věci, která se týkala somálských státních příslušníků, ESLP konstatoval porušení článku 3 Úmluvy především z důvodu probíhajícího vnitřního ozbrojeného konfliktu v hlavním městě Somálska ve spojení s katastrofálními podmínkami v kempech pro vnitřně přesídlené osoby prchající před tímto konfliktem. Takové přístupující okolnosti však v nyní projednávané věci naplněny nejsou.
34. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se dále doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
35. Za vážnou újmu se podle odst. 2 tohoto ustanovení považuje:
- a) *trest smrti nebo poprava,*
 - b) *mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu nebo,*
 - c) *vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.*
36. Žalobkyni nehrozí vážná újma v podobě uložení nebo vykonání trestu smrti. Nic takového žalobkyně netvrdila, a ačkoliv podle *Informace OAMP, Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 4. 9. 2023* sice kubánský právní systém dosud připouští uložení trestu smrti, *de facto* je dodržováno moratorium na jeho výkon. V roce 2022 nebyl žádný člověk k trestu smrti odsouzen a ani nečekal na jeho výkon. K poslední vykonané popravě došlo v roce 2003. V zemi původu žalobkyně rovněž neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, v jehož důsledku by mohl být vážně ohrožen její život nebo lidská důstojnost.
37. Povinnost nevystavit žadatele o azyl mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu je dána, pokud hrozí „reálné nebezpečí“, že bude takovému zacházení vystaven. Doplňková ochrana je tedy postavena na principu *reálného nebezpečí* (vážné újmy). Test *reálného nebezpečí* je vůči stěžovateli přísnější než *test přiměřené pravděpodobnosti*, který je uplatňován při posouzení důvodů pronásledování podle § 12 zákona o azylu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82). Žalobkyni v případě návratu do země původu nebude hrozit skutečné nebezpečí vážné újmy. Tvrzení žalobkyně nenasvědčují tomu, že by měla být vystavena mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu. Protože se soud k tvrzením žalobkyně obsáhle vyjádřil při vypořádání námítky pronásledování, nyní na tomto místě na své závěry pouze odkazuje a konstatuje, že výše posouzená tvrzení nesvědčí ani o tom, že by žalobkyni reálně hrozilo nebezpečí vzniku vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Podle *Informace MZV ČR, Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, ze dne 16. 3. 2022*, pokud kubánský občan nepřekročí dva roky pobytu v zahraničí a jeho pas je platný, neměly by mu z toho

plynout žádné negativní důsledky pro možnost návratu. Jak přitom shrnul žalovaný, žalobkyně přicestovala do České republiky v říjnu 2023. Nepřekročila tedy dosud dvouletý pobyt v zahraničí, přičemž cestovní doklad žalobkyně je platný až do srpna 2025. Ani v důsledku pobytu v zahraničí proto žalobkyni nehrozí vážná újma. Pokud jde o skutečnost, kterou žalobkyně uvedla ve svém vyjádření, tedy že přeposlala svým přátelům v zemi původu digitální publikaci vydanou institucí Paměť národa, která obsahuje rozhovory s kubánskými disidenty, postrádá soud také v této části výpovědi žalobkyně spojitost s důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobkyně rovněž tuto skutečnost předestřela naprosto obecně a není zřejmé, proč by jí na základě přeposlání publikace přátelům měla hrozit vážná újma ve formě mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání podle § 14a odst. 2 zákona o azylu (eventuálně pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu).

38. Soud proto uzavírá, že skutečnosti uvedené žalobkyní v průběhu správního řízení a nyní i v řízení před soudem nemohou vést ke vzniku důvodných obav ze vzniku vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu.
39. Soud si je vědom, že režim v zemi původu žalobkyně staví před obyvatele překážky a že jej nepochybně nelze označit za bezproblémový. Přestože se žalobkyně za svůj život dozajista setkala s obtížemi, je soud nucen konstatovat, že zásadní kritéria pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany v jejím případě nejsou naplněna, a proto žalobě nemohl vyhovět. Je vhodné uvést, že smyslem práva na azyl není poskytnutí ochrany před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005-46). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny značně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána, natož pak jakékoli těžkosti či překážky, které život v zemi původu cizinci přináší. Takto úzké vymezení důvodů odráží význam mezinárodní ochrany jako institutu výjimečného. Situaci žalobkyně přitom za daných skutkových okolností pod některý z takto vymezených důvodů pro udělení azylu či doplňkové ochrany podřadit nelze.

VI. Závěr a náklady řízení

40. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobkyní jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
41. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.
42. Výrokem III. soud rozhodl o odměně ustanovené zástupkyně žalobkyně. Usnesením ze dne 25. 3. 2024 soud ustanovil žalobkyni zástupkyní advokátku Mgr. Nikolu Runštukovou. Odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů hradí stát. Soud přiznal zástupkyni žalobkyně odměnu za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, jednání ve věci) podle § 11 odst. 1 písm. b), g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Výše odměny tedy činí 6 200 Kč [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Zástupkyni náleží také paušální náhrada

hotových výdajů ve výši 600 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 1 428 Kč, neboť zástupkyně je společnicem právnické osoby zřízené za účelem výkonu advokacie a plátcem daně je tato právnická osoba [§ 137 odst. 3 písm. b) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád]. Celková částka 8 228 Kč bude zástupkyni vyplacena z účtu krajského soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 19. června 2024

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
samosoudkyně